

Tek çıkar yol: Siyasal örgütlenme

Siyasal affın gerçekleşmemesi ile ortaya çıkan son durum çeşitli politik çalkantılara getirebilir. Zaten şimdiki koalisyon partileri arasında çeşitli ayrılıklar vardır ve hükümetin Meclis'te dayandığı çoğunluk küçüktür. Bu bakımdan ülkemiz yeni politik dalgalanmalara namzet görünüşü taşıyor.

Bu durumda, egemen sınıflar alışageldikleri terip ve tahrirleri yeniden girişecekler ve karşı-devrimci güçlendirmeye çalışacaklardır. Ayrıca egemen güçler de politik bakımdan bir çözümsüzlük ve formalsüzlük içindedirler.

Halkımızın devrimci öğelerine, ilersine ve yurttarlarına büyük görevler düşüyor. Bu görevlerin başında, hiç kuşkusuz, örgütlenmek gelmektedir. Sosyalizmin ve halkımızın örgütlenmesi yıllardır gündemde bekleyen ve bir türlü etkili biçimde başarılanmayan birinci ödev olarak duruyor. Örgütsüz devrimci güçler, örgütsüz sosyalist düşünülmez. Örgütsüzlüğün olduğu yerde karşı-devrim güçleri, örgütsüz kalabalıklar, ne denli derici olurlarsa olsunlar, güç olarak kolayca yenilip yutulacak bir takım olduklarıdır.

Kendimizi faşist ve sömürücü güçlere teslim etmek istemiyoruz, onların güçlenmesini arzulamıyoruz. Tüm enerjimizi örgütlenmek noktasında topluyoruz. Hareket bugün artık böyle bir noktaya

gelip dayanmıştır ki, halkımızın siyasal ve ekonomik, (özellikle siyasal) örgütlenmesinden yan çizen her eğitim ya korkak ve pasifisttir, ya da halkımızın çıkarlarını gözlemeyen, bilmeden yoksun anarşisttir.

Bugün hâlâ çeşitli spekülasyonlarla demokratik-siyasal örgütlenmeye karşı çıkan, örgütlenmeyi bilerek bilmeyerek zorlaştıran her kişi, her eğitim istese de istemesede de, egemen sınıfların oyununa gelmektedir.

Yaşadığımız bunca olaydan ve —acıyla ümitli— edelim ki dönem dönem gelen —yenilgiden sonra, durumun iyi tahli edilemeyecek, eski başarısızlıklarını, za temel nedeninin örgütsüzlük olduğunu kabul etmemek ve eksikliklerini, yanlışlıklarını gidermek (yani örgütlenmek) yolunda çaba göstermemek artık hoş görünmez. Sosyalizmin ve halkımızın örgütlenmesini, halkın demokrasisini sahip çıkmasını ve güçlenmesini öncülükten her tutum yararlıdır. Daha zararlı olacaktır.

Örgütlenmeyi askıya almak, günümüzde teselliyletici bir başka biçimdir. Geçmişte kalıplaşmış olursa olsun, ne denli keskin laflar edilirse edilse, devrimci düşüncenin halkımıza yayılması, halkımızın örgütlenmesi yolunda gösterilen bahaneler, çıkarılan engeller, ya pasifizm ve bilimsellikler, ya

da ard niyetli, kariyerist özelemler bir yarıktır. Bunu başka türlü kabul edemeyiz.

Bugün Sosyalist Parti'nin kurulması zamanı gelmiştir, geçmektedir. Halkımız yıllardır Sosyalist Partiden yoksundur. Birtakım sahtekârlar ortaklıkta at koşturmaktadırlar. Yine bir kısım solculuk tucacıları, dergi köşelerinde keskin laflar ederek, işçi sınıfı devrimcilerine söverek parsu toplamak peşindedirler.

Berde binlerce kadro, binlerce sosyalist gençliği örgütsüz bir arany ve bekleyle içindedir. «Bu daha ne kadar böyle devam edecek?» diye sorun sosyalistlerin sayını az defildir. Fakat bunların yamursu işçi sınıfımızın ve gençliğimizin kendiliğinden demokratik mücadelesi, siyasal otoriteden yoksun biçimde sürmektedir.

Bugün bilimsel sosyalist aydınların ve tüm işçi sınıfı sosyalistlerinin, bilimsel işçilikle, aydınlıkla, köylülükle el ele vererek demokratik ve siyasal örgütlenmeyi gerçekleştirmesi kaçınılmaz ödevimizdir.

Gun örgütlenme gündür. Gun devlenip, toparlanma ve örgütlü düşünme ve davranmaya başlatma, bölücülüğe, dağıncılığa son verme gündür.

Bu çabada hepimizce sayısız ve tarihî görevler düşüyor.

Televizyonun bazı «Kaygısızlıkları»

Hüseyin Baş

Türkiye televizyonunda bir süre önce programa alınan «Kaygısızlar» adını taşıyan dizinin hiç bir «kaygısız» bulunmadığı sanılmamalıdır. De ki ya kışkırtıcı ve sevimsiz oyununcu dedi dolu servislerini izleyenler, çoğunlukla, sağlama kota rılmış öyküden alıp içinde, ya püncülerin gerçek amaçlarını gözden kaçırmaktadırlar. Bu bakımdan haklıdır CIA dağıtımını olduğu açıkça görülen bir «Görevimiz Tehlike» dizisine ki yazılı, İngiliz «Entelijans Servisinin» köpekleri mizahın dam gasını taşıyan «Kaygısızlar», kuşkusuz, çok daha tehlikeli ve hele «kaygısız» verici bir ince propaganda aracı olarak karşı miza çıkmaktadır.

«Görevimiz Tehlike» dizisinin kahraman ajanları, hericinin elinin armut devşirdiği bir garip düş evreninde, gerektiğinde en basit ahlak kurallarını da hiçe sayarak, geri zekalı bir ögür.

Bu abuk sabuk diziyi izlemek talihsizliğine uğrayanlar, saygıdeğer ajanlarımızın bazı sapık huylarını, «film icabı» da olsa, elden bırakmaya yalınlaşmadıklarını hatırlayacaklardır. Kötü Kötü ajanlarımızın gözünde tüm manlarımız üstesinden gelemecekleri, altından kalkamayacakları görev mevcut değildir. Ajanlarımız bir ya da iki yıldızlı olmalıdır. Her durum için «ayr» yüzleri vardır dağıtıcılarında. O ka-

dar yüz değiştirirler ki, biraz da bu yüzden, onları, rahatsızlık-«Kaygısızlar» adını taşıyan dizinin hiç bir «kaygısız» bulunmadığı sanılmamalıdır. De ki ya kışkırtıcı ve sevimsiz oyununcu dedi dolu servislerini izleyenler, çoğunlukla, sağlama kota rılmış öyküden alıp içinde, ya püncülerin gerçek amaçlarını gözden kaçırmaktadırlar. Bu bakımdan haklıdır CIA dağıtımını olduğu açıkça görülen bir «Görevimiz Tehlike» dizisine ki yazılı, İngiliz «Entelijans Servisinin» köpekleri mizahın dam gasını taşıyan «Kaygısızlar», kuşkusuz, çok daha tehlikeli ve hele «kaygısız» verici bir ince propaganda aracı olarak karşı miza çıkmaktadır.

dar yüz değiştirirler ki, biraz da bu yüzden, onları, rahatsızlık-«Kaygısızlar» adını taşıyan dizinin hiç bir «kaygısız» bulunmadığı sanılmamalıdır. De ki ya kışkırtıcı ve sevimsiz oyununcu dedi dolu servislerini izleyenler, çoğunlukla, sağlama kota rılmış öyküden alıp içinde, ya püncülerin gerçek amaçlarını gözden kaçırmaktadırlar. Bu bakımdan haklıdır CIA dağıtımını olduğu açıkça görülen bir «Görevimiz Tehlike» dizisine ki yazılı, İngiliz «Entelijans Servisinin» köpekleri mizahın dam gasını taşıyan «Kaygısızlar», kuşkusuz, çok daha tehlikeli ve hele «kaygısız» verici bir ince propaganda aracı olarak karşı miza çıkmaktadır.

Bu abuk sabuk diziyi izlemek talihsizliğine uğrayanlar, saygıdeğer ajanlarımızın bazı sapık huylarını, «film icabı» da olsa, elden bırakmaya yalınlaşmadıklarını hatırlayacaklardır. Kötü Kötü ajanlarımızın gözünde tüm manlarımız üstesinden gelemecekleri, altından kalkamayacakları görev mevcut değildir. Ajanlarımız bir ya da iki yıldızlı olmalıdır. Her durum için «ayr» yüzleri vardır dağıtıcılarında. O ka-

dar yüz değiştirirler ki, biraz da bu yüzden, onları, rahatsızlık-«Kaygısızlar» adını taşıyan dizinin hiç bir «kaygısız» bulunmadığı sanılmamalıdır. De ki ya kışkırtıcı ve sevimsiz oyununcu dedi dolu servislerini izleyenler, çoğunlukla, sağlama kota rılmış öyküden alıp içinde, ya püncülerin gerçek amaçlarını gözden kaçırmaktadırlar. Bu bakımdan haklıdır CIA dağıtımını olduğu açıkça görülen bir «Görevimiz Tehlike» dizisine ki yazılı, İngiliz «Entelijans Servisinin» köpekleri mizahın dam gasını taşıyan «Kaygısızlar», kuşkusuz, çok daha tehlikeli ve hele «kaygısız» verici bir ince propaganda aracı olarak karşı miza çıkmaktadır.

Devlet arasındaki bu iç-içe durum, yarıçıkları polisten ayırmanın pek mümkün olmadığı bir ülke için çarşıcağı değil. Bu noktanın altını önemle çizerek, dizinin asıl amacının en az, çık biçiminde su üstüne çıktığı bir filminden ayrıca söz etmeden geçemeyeceğiz. Televizyon'da, 28 Nisan 1974 Pazar gecesi yer alan filmlerinde «Kaygısızlarımız» köşeleri, her zaman olduğu gibi, hizaya gollenen, ülkenin tüm emekçileri için yabancılardan para alan birer hain ve satılmış ajan oldukları ortaya koymaktadırlar. Geçekten de, seyirciler, filmi sonunda, çeşitli sendika temsilcilerinin, o yıl girişimleri grev militan, gösteri türündeki tüm sendikal girişimlerini karşılığı paraları cebbe indirirken yakayı ele verdiklerini dehaşetle görmektedirler. Başka bir deyişle grevler ve tüm sendikal faaliyetler ortaltığı karıştırmak isteyen yabancı ajanların, bir takım satılmış sendikacıların marifetleridir. Kısaca bu, Hisseyi siz çıkarınız.

Kaygısızlar dizisinin başta Avrupa olmak üzere çeşitli ülkelerde bol kepece ödüllere büyük görüldüğü zaman zaman başında yer alıyor. Bu haberlere inanmak gerekirse, dizisi Fransa'da «Le 7 Jours» adlı derginin açtığı bir özel yarışmada ve İspanya'da ödüllendirilmiş. Diziyi ödülle layık gören üçüncü ülkeden ise, nedense, pek söz edilmiyordur. «Le 7 Jours», Fransa'da doğru dürüst kimseyle ciddiye alınmadığı bir program ve magazin dergisidir.

Televizyon bugün yaklaşık 12 ila 15 milyon kişiye seslenen son derece etkin bir haber ve ideoloji taşıyıcısıdır. İşçi hareketlerinin, giderek sosyal ve demokratik Devlet'in vazgeçilmez koşullarından biri sayılması gereken grev'in, ne denli sorumsuzca lekelenmeye kalkışması tek kelimeyle skandaldir. Hele bunun Sayın Ecevit'in Başbakanlığı döneminde yapılması den alıyoruz. Esasen Majeste Kraliçenin günün artık büyük bir hızla batırıldığı, ufala küçüle kahvaltı tepsiğine dönen ülkesinin Devlet işleri de, yine böyle Lordlarımızın şatolarından birinde özümne bağlanmak illiyadında. Soyullarla, zenginleri

Devlet arasındaki bu iç-içe durum, yarıçıkları polisten ayırmanın pek mümkün olmadığı bir ülke için çarşıcağı değil. Bu noktanın altını önemle çizerek, dizinin asıl amacının en az, çık biçiminde su üstüne çıktığı bir filminden ayrıca söz etmeden geçemeyeceğiz. Televizyon'da, 28 Nisan 1974 Pazar gecesi yer alan filmlerinde «Kaygısızlarımız» köşeleri, her zaman olduğu gibi, hizaya gollenen, ülkenin tüm emekçileri için yabancılardan para alan birer hain ve satılmış ajan oldukları ortaya koymaktadırlar. Geçekten de, seyirciler, filmi sonunda, çeşitli sendika temsilcilerinin, o yıl girişimleri grev militan, gösteri türündeki tüm sendikal girişimlerini karşılığı paraları cebbe indirirken yakayı ele verdiklerini dehaşetle görmektedirler. Başka bir deyişle grevler ve tüm sendikal faaliyetler ortaltığı karıştırmak isteyen yabancı ajanların, bir takım satılmış sendikacıların marifetleridir. Kısaca bu, Hisseyi siz çıkarınız.

Kaygısızlar dizisinin başta Avrupa olmak üzere çeşitli ülkelerde bol kepece ödüllere büyük görüldüğü zaman zaman başında yer alıyor. Bu haberlere inanmak gerekirse, dizisi Fransa'da «Le 7 Jours» adlı derginin açtığı bir özel yarışmada ve İspanya'da ödüllendirilmiş. Diziyi ödülle layık gören üçüncü ülkeden ise, nedense, pek söz edilmiyordur. «Le 7 Jours», Fransa'da doğru dürüst kimseyle ciddiye alınmadığı bir program ve magazin dergisidir.

Televizyon bugün yaklaşık 12 ila 15 milyon kişiye seslenen son derece etkin bir haber ve ideoloji taşıyıcısıdır. İşçi hareketlerinin, giderek sosyal ve demokratik Devlet'in vazgeçilmez koşullarından biri sayılması gereken grev'in, ne denli sorumsuzca lekelenmeye kalkışması tek kelimeyle skandaldir. Hele bunun Sayın Ecevit'in Başbakanlığı döneminde yapılması den alıyoruz. Esasen Majeste Kraliçenin günün artık büyük bir hızla batırıldığı, ufala küçüle kahvaltı tepsiğine dönen ülkesinin Devlet işleri de, yine böyle Lordlarımızın şatolarından birinde özümne bağlanmak illiyadında. Soyullarla, zenginleri

ANARŞİZM

«Kapitalizmin iğrençlikleri karşısında öfkeye kapılan küçük-burjuva da, anarşizm gibi bütün kapitalist ülkelere has bir vakadır. Bu çözümlü devrimci tutarlılığı, kasırlığı, boynun eğiye, uyumsuzluğu, boş hayalcılığa ve hatta revaçta olan şu ya da bu burjuva eğilimine karşı delice bir hayranlığa dönüştürmüştür. Ama bu gerçeklerin soyut olarak, teori alanında bilinmesi devrimci partilerin eski yanlışlara düşmekten korunmasında büyük önem taşıyor. Bu görüşünde o kadar ileri gitmiştir ki, grevdeki işçilere ateş açılmasını bile destekleyerek karşı — devrime dek uzanmıştır.

Fransa'da 1848 devrimi sonucunda genel oy hakkı elde edilmesini şiddetle yermiş; genel oyu insanın insan tarafından daha çok yönetilmesi şeklinde vasıflandırmış, ve Louis Napolyon'un genel oy hakkını kaldırmasını ve karşı-devrim darbesini alkışlamıştır.

Proudhon'un 1. el Enternasyonal'e Marx'a karşı mücadelesini, işçi sınıfının «yivine» mücadelesine karşı çıkmışlardır. Proudhon sağlığında bazı çözümler, herşeyi anarşizme, tüm devrimleri anarşizme mülayarak, bu terimi kendi propagandaları ve kanlı ikratlarına kalkan ettiler. Bugün bde siyasal affa ve CHP'ye karşı anarşistleri himaye çıkışları alabildiğine kulaqları tırmalıyor.

Anarşizmin ne olduğunu, daha doğrusu neyin anarşizm olduğunu, neyin olmadığını halkımıza anlatmak işçi sınıfı sosyalizmi ile anarşizm arasındaki keskin ayrımı ve derin farkı yeni kadrolara ve halkımıza göstermek işçi sınıfı sosyalizminin ve Sosyalist Parti'nin görevlerinden biri olarak karşımızda duruyor. Hem bunu anlatabilmek, hem de işçi sınıfı sosyalizminin anarşizme karşı mücadelesinde etkili ve başarılı olabilmek için, anarşizmi teorik ve pratik yanılarıyla, tarihteki somut örnekleriyle ve yerli yerinde tanıtmamız gerekir. Anarşist olmadığımızı, anarşizme, sol sapmacılığa (göşleme) karşı durduğumuzu halkımıza anlatmak ve burjuva demagoglarının çirkin yüzünü iyice teğhir etmek bakımından bilimsel, bilimsel ve kararlı davranmalıyız. Ayrıca gelecekte doğabilecek anarşist eğilimlerin işçi sınıfı sosyalizmine karşı yöneltilerini, şimdiki hile yöntemlerini, «pasifist», «revizyonist», «oportünist» gibi illahın genç kadrolar arasında etkisiz bırakmak, tereddüde yalpalamaya ve bocalamaya düşmemek için anarşizm denilen sapmayı, bu sosyalizm dışı akımı, işçi sınıfı teorisiyle ve pratiğiyle etkisiz kalmalıyız.

Bugün zaman zaman hava alanlarını basarak, okulları işgal ederek sivil halkı çocukları rehlin alan, öldüren ve örneğin müstevî, zalim İsrail ordusunun Arap köylülerini yakıp yıkip, halkı öldürmesine behane hazırlamaktan başka bir şey yaramayan; ya da İrlanda'da ardı arkası gelmez kanlı bireysel tedhiş sürdüren Anarşizm, hem devrimci mücadeleyi hedefinden saptırarak başarısızlığa sürdüyor, hem de emperyalistlere ve ortaklarına propaganda imkanı verecek devrimcilik ve devrimcilerin, egemen sınıflarca eli kanlı azgınları durumunda gösterilmesini yardımcı oluyor. Tekrar belirtelim ki, sosyalizmin anarşizm ile teorik ve pratik hiçbir ilgisi yoktur ve olamaz.

Anarşizm kapitalizmin ürünüdür. Gerçi bazı ülkelerdeki kapitalizm öncesi köylü ayaklanmalarının yörel ve bölgesel geleneği, kapitalizm içine «köylü anarşizmi» olarak uzanmıştır ama, Anarşizmin teoride ve pratikte kristalleşmesi, kapitalizm çağına rastlar.

Seçimler sağcı adayın kazanmasında tarih içindeki önemli küçüktür. Fransa'da işçi sınıfı ve sol hızla güçlenmektedir. Gerçi Mitterand'ın seçilmesi kazanması daha geniş bir demokrasiden faydalı olacak hükümetin uygulayacağı anti-monopolist politika, Fransa'ya kelid sermayesizleni genelçözümlük ve işçi sınıfıyla diğer emekçiler daha güçlü bir iktidar olmak üzere imkânlarını kavuşacaklarıdır. Ama bu gerçeğe rağmen burjuva propagandalarına aldanmamak gerekir. Sol seçimleri sol kaybetmesi, o da seçim sonuçları solun sürekli güçlenemekte olduğunu ispatlayan yeni bir kanittir. Dünyanın her yanında ispatlandığı gibi, kaybetme ve kaybetmekte olan, işçi sınıfı değil, emperyalist burjuva ve onun ortaklarıdır, uşaklarıdır.

Proudhon : Anarşizmin ilk teorisyenleri Proudhon ve Bakunin'dir. «Anarşi» terimi eski Yunan'da devlet ve otorite yokluğu anlamına gelirdi. Bu terimi siyasal ve sosyal literatürde yeniden kullanan Proudhon oldu.

Proudhon, Sefaatli Felsefesi adlı kitabında ve diğer yazılarında «mülkiyet hürsüzlük» sloganını attı. Gerçekte, Proudhon kapitalizmin gelişmesi içinde, bir türlü «ölmek istemeyen orta sınıfların» ve küçük burjuvazinin sözcülüğünü yapıyordu; küçük mülkiyet karşı çıkmıyor, «mülkiyet hürsüzlük» derken büyük mülkiyetli, kastediyordu. Onun karşı çıktığı tefecilik ve tekeci mülkiyetti.

Proudhon herkesin faiz ödemedi borç alabilmesi durumunda sömürünün ortadan kalkacağını iddia eder ve küçük çiftçilerin, küçük esnaf ve zanaatçıların çıkarlarını savundğunu belirler.

Gene Proudhon'un düşüncesine, sosyalizmin öngördüğü biçimde kolektif mülkiyetten yana değildir. Proudhon salt bireysel (bireysel) özgürlükten yanadır. Kurulmasını öngördüğü düzen bilim dışı ve hayaldir.

Görev kendini dayatıyor

Yeni bir hükümet binasını doşacak mı? Siyasal olaylar ne yönde gidecek? Demokrasi hak ve özgürlüklerin gelişmesi mümkün mü ve egemen sömürücü sınıflar yeni bir saldırıyla daha da mı girecek? Önümüzde güç günler var. Kolay olacağını hiç sanmamız, hiç ham hayale kapılmamızın yararlı...

Böyle bir siyasi ortamda, «örgütlenme» sorunu, Sosyalist Parti'nin kurulması görevi bilimsel, önemli ve zorunluluğuna karşın, da.

Artık toparlanma ve Parti'nin kurulmasını savsaklanamayacağı gerçeği kendisi dayattı. «Duralım, bekleyelim» in sınırlarını çoktan aşmış iyice görüldü.

Şüphesiz ki Sosyalist Parti'nin kurulması da her adım gibi şartların iyi değerlendirilmesinden geçecektir. Ancak, egemen sömürücü güçlerin önümüzdeki günlerde yoğunlaşabilecek baskılarına rağmen, bir süre önce kaybedilmiş demokratik mevzilerden çoğu kazanılma yoluna girmişti ve demokratik cephe, bugün üç yıl önce olduğundan daha bilimsel ve daha deneylidir. Özetle şartların değerlendirilmesi olumsuzluklar kadar olumlu oldukları da getirmektedir. Ve en önemlisi, işçi sınıfının siyasal örgütlenmesi için, bunun genel demokratik mücadelemiz en önemli parçası olduğunu tüm demokratik güçlere ve onlar kadar egemen sömürücü sınıflara da kabul ettirebilmesi için, sosyalistlerin aile etlenemeyecek görevlerini yerine getirebilmeleri için, Sosyalist Parti gündemimizin birinci maddesidir.

Kısaca bugün, artık örgütlenme sorunu etlenemeyecek, savsaklanamayacak, yan çözümlenmeyecek bir noktaya gelmiştir. Örgütlenme çalışmalarında çeşitli iç ve dış güçlerle karşılaşılacağı biliniyor. Önemli engelleri aşmak gerekecektir. Ancak, sosyalist bilimsel, özleğini yitirmememiz, işçi sınıfına olan inancımız, dıştan egemen güçlerden gelen baskılar kadar kendi içimizdeki güçlükleri aşabileceğimize de yaramaz olacaktır.

Önemli yozlaşma bulundurmaması gereken nokta, içinde bulunduğumuz anda kişisel kaygı ve saplantılarımızdan kurtulabilmek. Partimizin Parti için yitirmemesi, parti disiplini altında yürümeye benimsenmek, «sosyalist» utanılmaya çalışılmak, kişisel engelleri, askerlikleri, kariyeristlikleri aşabilmektir.

Ve yine hiç gözden kaçırmamalıyız ki, sosyalizm kişilerin, tekelinde değildir. Güçlerini toparlamak, birleşme noktalarını onları çıkarıcı ayırıcı noktalarını tartışmalarını daha sağlıklı bir ortamda ve sosyalistçe yapılabileceği. Parti için atılmak; eski kesimlerin, hesapları, unuttu, işçi sınıfı için işçi sınıfı çağırısında, işçi sınıfı birlikte olmayı seçecek, bir anlamda kendimizi ve eski şartlarımızı aşabileceğimize önümüzdeki güç görevin üstesinden gelebiliriz. Düşür, bolunur, birbirimizi harcamaya başlar, sosyalist insanlar olmaktan çıkıp, kariyerist eğilimleri engelleyemeyecek güçlükleri katılacaktır.

Bir an daha kaybedilmeden, toparlanmak, örgütlenmek, işçi sınıfının —en demokratik hakları olan— Partinin kurulabilmesi için bilimsel ve temel ölçülerden sapmayarak bilimsel, sağlam ve sürekliliği birliğe, devrimci bilinçliliğe doğru yol alalım.

Önemli yozlaşma bulundurmaması gereken nokta, içinde bulunduğumuz anda kişisel kaygı ve saplantılarımızdan kurtulabilmek. Partimizin Parti için yitirmemesi, parti disiplini altında yürümeye benimsenmek, «sosyalist» utanılmaya çalışılmak, kişisel engelleri, askerlikleri, kariyeristlikleri aşabilmektir.

Ve yine hiç gözden kaçırmamalıyız ki, sosyalizm kişilerin, tekelinde değildir. Güçlerini toparlamak, birleşme noktalarını onları çıkarıcı ayırıcı noktalarını tartışmalarını daha sağlıklı bir ortamda ve sosyalistçe yapılabileceği. Parti için atılmak; eski kesimlerin, hesapları, unuttu, işçi sınıfı için işçi sınıfı çağırısında, işçi sınıfı birlikte olmayı seçecek, bir anlamda kendimizi ve eski şartlarımızı aşabileceğimize önümüzdeki güç görevin üstesinden gelebiliriz. Düşür, bolunur, birbirimizi harcamaya başlar, sosyalist insanlar olmaktan çıkıp, kariyerist eğilimleri engelleyemeyecek güçlükleri katılacaktır.

Bir an daha kaybedilmeden, toparlanmak, örgütlenmek, işçi sınıfının —en demokratik hakları olan— Partinin kurulabilmesi için bilimsel ve temel ölçülerden sapmayarak bilimsel, sağlam ve sürekliliği birliğe, devrimci bilinçliliğe doğru yol alalım.

Önemli yozlaşma bulundurmaması gereken nokta, içinde bulunduğumuz anda kişisel kaygı ve saplantılarımızdan kurtulabilmek. Partimizin Parti için yitirmemesi, parti disiplini altında yürümeye benimsenmek, «sosyalist» utanılmaya çalışılmak, kişisel engelleri, askerlikleri, kariyeristlikleri aşabilmektir.

Ve yine hiç gözden kaçırmamalıyız ki, sosyalizm kişilerin, tekelinde değildir. Güçlerini toparlamak, birleşme noktalarını onları çıkarıcı ayırıcı noktalarını tartışmalarını daha sağlıklı bir ortamda ve sosyalistçe yapılabileceği. Parti için atılmak; eski kesimlerin, hesapları, unuttu, işçi sınıfı için işçi sınıfı çağırısında, işçi sınıfı birlikte olmayı seçecek, bir anlamda kendimizi ve eski şartlarımızı aşabileceğimize önümüzdeki güç görevin üstesinden gelebiliriz. Düşür, bolunur, birbirimizi harcamaya başlar, sosyalist insanlar olmaktan çıkıp, kariyerist eğilimleri engelleyemeyecek güçlükleri katılacaktır.

Bir an daha kaybedilmeden, toparlanmak, örgütlenmek, işçi sınıfının —en demokratik hakları olan— Partinin kurulabilmesi için bilimsel ve temel ölçülerden sapmayarak bilimsel, sağlam ve sürekliliği birliğe, devrimci bilinçliliğe doğru yol alalım.

TARİH VE DEVRİM YAYINEVİ SUNAR:

dr. Hikmet Kıvılcımlı

TARİH TEZİ

Dağıtım: Tarih ve Devrim Yayınevi / İstanbul
Valide Camii sokağı, Mahmutbey pasajı 47/12, Aksaray

Türkiye'de kapitalist sınıfın, burjuva sınıfının egemenliği finans kapital zümresi veya finans oligarşisi dediğimiz bir avuç tekelci kapitalistler topluluğunda bilür, laşmıştır.

Ama ülkemizdeki kapitalistler, bu sınıflarından ibaret değildir. Finans kapital dışında kalan ve burjuva karakterini, yani modern kapitalist sömürsünü sürdürmekle birlikte, uluslararası finans kapitalle bütünleşmiş durumda yerli finans kapitalı tekelci gidişinden olumsuz yönde etkilenen, daha küçük sermayeli burjuvalar da vardır. CHP — MSP ortaklığında etki sahibi olan burjuvazi işte bu tekel — dışında kalan burjuva kesimdir.

Finans kapital dışında kalan sermaye sahipleri bütün Cumhuriyet tarihi boyunca varolmaktaki birlikte, özellikle 1960 lardan sonraki kısıtlı, bağımlı ve çarpıtılmış sanayileşme içinde ilyce ortaya çıkmışlardır. Bunlar 12 Mart rejiminin ağır tekelci gidişinden tedirgin olmuşlar sömürden aldıkları payın ve gelişme imkânlarının daraldığını görmüşler ve çıkarlarının batı tipi burjuva demokrasisinden yana olduğunu fark ederek, gündelik küçük burjuvazinin gündelik demokratik ve ekonomik taleplerini aynı çizgiye getirmişlerdir. İşçi sınıfı da, Sosyalist Parti'nin olma-ğı bir dönemde, sözkonusu demokratik istekleri destekleyince, 14 Ekim'deki CHP başarısı olmuştur; MSP'de CHP ile benzer ekonomik programa sahip olduğundan, hükümet iki partinin koalisyonuyla kurulmuştur. MSP'nin Erbakan kanadı, ekonomik çıkarlar bakımından CHP'ne dayandığı anti - monopolist burjuva ve küçük burjuva ittifakının bir dilimine dayanmaktadır.

Hem günümüzdeki sınıflar yapı analizlerini sağlıklı olarak yapmak, hem de 12 Mart ve özellikle 14 Ekim sonrasındaki gelişmeleri isabetle değerlendirebilmek için tekelci sermaye dışında kalan burjuva dilimini tanımamız gerekir.

Kurtuluş Savaşı ve Milli Burjuvazi

Birinci kurtuluş savaşımız, Birinci Emperyalist Devren Savaşı öncesinde ve o savaş esnasında ortaya çıkan milli burjuvazi, küçük burjuva kökenli kadroların kurmaylığında, emperyalizme ve komprador burjuvaziye karşı işçilerle ve köylülerle vermiş olduğu bir kurtuluş mücadelesiydi.

Milli burjuvazi, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde çete savaçları biçiminde kurayı milliyete hareketini başlatmıştı. Gene bu kesim, Müdafaa-ı Hukuk cemiyetleri ile siyasi örgütlenmeye girişmişti. Osmanlı ordusunun devrimci subaylarının hareketine katılmasıyla, kurtuluş mücadelesinin siyasi ve askeri örgütlenmesi merkezleşti; bağımız bir devrimci hükümet ve meclis kuruldu, düzenli orduya geçildi. Birinci kurtuluş savaşının kurmaylığını ve fii yöneticiliğini yapan kadroların küçük burjuva kökenli olması, dö- vüden askerlerin işçi ve köylülerden ibaret bulunması, hareketi bir küçük burjuva mücadelesi olarak nitelendirmeyi gerektirmez. Çağdaş olarak bu hareket bir burjuva hareketidir. Milli burjuvazi ne demiş güçtür oirsa olsun, ve güçsüz olduğu için onun misyonunu üstlenmiş çeşitli küçük burjuva kökenli kadrolar, kurtuluş savaçını bir emperyalist devrimci yapıyorlardı. Bu burjuva devrimci emperyalizme ve canı yerli işçilerimize karşı verildiği için anti - emperyalist, yani milli niteliktedir. Kurtuluş savaşının burjuvazisi, Kurtuluş savaçı boyunca, kendi kaypak burjuva taktiklerini de götürdü, kah Sovyetler Birliğindeki işçi sınıfı İktidarına, kah emperyalizmin çeşitli kanallarına yaklaşıp, Tuman ordusunun gelişmesini, emperyalist askerlerin Türkiye'den ayırtılmasını ve yerli komprador burjuvazinin alaşağı edilmesini sağladı. Bu askeri ve siyasi zafer sağlanıncaya kadar, Kurtuluş Savaçı burjuvazi komprador burjuvaziye karşı ve millidir. Zafere son- ra milli özellik kaybolmağa başlar. Anti - emperyalist özellikler ağır, galip burjuvazi emperyalizme karşı de- ğil sadece iktidari komprador burjuvaziye karşı mücade- le eder.

Emperyalist güçlere ve yerli kompradorlara karşı mücadele eden milli burjuvazinin kısa sürede bu niteliğini yitirmesinin başka nedeni, emperyalizmin etki alanına girme bir yapıda, milli bir kapitalist gelişme imkânının artık tarihsel olarak kapanmış olması, yerli burjuvazinin tarihsel ve yapsal güçsüzlüğüdür. Milli burjuvazi kompradorlara karşı savaş verirken, eninde sonunda kendisi onların yerinde geçme mücadelesini vermektedir. Bu yüzden de zafere sonra anti — emperyalist görünümün ve mücadelenin tavassasına şaşma- mak gerekir.

Bu yüzden, başta sandığımız aksine, ekonomik alan- da önemli anti - emperyalist adımlar atılmaz. Ya- bancı ve yerli sermaye ortaklığı taa o yıllardan itibaren ülkemizde bir merkez yapıya kavuşur, finans kap- italın ekonomik örgütlenmesi başlar. Sonra da giderek bu çekirdek devletçilik (devlet kapitalizmi) yardımıyla, büyür, gelişir.

O yıllarda uluslararası finans kapitalin ortağı yer- li sermaye adına, önerilen işçi yol vardır. Bunlardan bir- ist, Bayar'da simgeleşen eliberal İktisat politikasıdır. Bu politika, emperyalizme daha hızlı bütünleşmek, ve o dönem siyasi İktidarda fazla ağırlığı olmayan etfe-

türkiye'de burjuvazi ve finans-kapital

ci - bezirgan» sınıfı yasalanmaktadır. İsmet Paşa ise, finans kapitali Devletin devletçilik yoluyla gelişmesini öner- mekte, liberal ekonomiyi kısıtlı tutmağa çalışmakta, te- kelci sermayenin tekelci - bezirganlığa yasalanmasını, —en azından siyasi ittifak alanında— karşı çıkmaktadır. Gerçekten de, İsmet Paşa, tekelci sermaye çekirdeğinin ilyce büyüdüğü, dal budak saldıkdan sonra, devletçilikle tama- men inkâr edeceğini bildirmektedir. Ayrıca küçük burjuva bürokratlarının güvenesi «aferim» yoluyla liberal ve servet edinmenin yolu da gene devletçiliktir. Sermaye sınıfının liberal ekonomi talepleri, İsmet Paşa'nın bir ayatını bastığı küçük burjuva bürokratlarının çıkarlarını zedeleyecektir.

Ama eninde sonunda kazanan, yerli büyük sermaye ol- du. 1960'de tekelci - bezirganlığı kendi İktidar ortaklığına getirdi. 1960'da sadece siyasi kadrolarını verdi. İsmet Pa- şayı da artık kendisine yuamak zorunda bırakmıştı. 1965'de ise yeni kadrosu olan AP'yi ipeğuna getirdi.

Bu süreç içinde, tekelci sermaye dışında kalan burju- vazi yerini başkala CHP içinde bulmuştur. Örneğin, İsmet Paşa kendi İktidarı sırasında bile, özellikle savaş yıllarındaki kritik günde, tekelci sermayenin ağır gidişinden rahatsızdır. Savaş ekonomik şartlarında, yerli büyük sermaye, karaborsacılık, istifçilik, spekülasyon, lük ve tüketim yoluyla büyük vargular vermiş, bu ilyce bir miktar sermaye biriktirebilmiştir. İsmet Paşa'nın ilk başbakanı Refik Saydam, 1941'de bu büyük ticaret erbabi- ni kast ederek şunları söylüyordu:

«Biz tüccarı millet hayatında lazım bir unsur telâhki ediyoruz. Fakat tüccar bunu böyle telâhki etmese, tama- men İktidardan çıkması lazım gelen bir unsur olduğuna ka- nnaat getirebilir, ona göre hareket etmek kararındayız.»

Buradaki tüccar, şüphesiz ki, taraftarı, tekelci - bezirganı değildir. Büyük ticaret sahipleri, yani büyük ser- mayedarlardır. Bir yıl sonra İsmet Paşa, hem büyük toprak sahiplerine, hem de bu büyük sermayedarları tehdit etmek zorunda kal- mıştı:

«Bulanık zamanı bir daha ele geçmez fırsat sayan eski batakçı çiftlik ağası ve elinden gelse tenefüs ettirilmiş ha- vayı ticaret metal yapmaya yeten deñiz doymaz vurgun- cu tüccar ve bütün sükutları politika ihtirasları için bö- yük fırsat sayan ve hangi yabancı milletin hesabına çalış- tığı belli olmayan birkaç politikacı büyük bir milletin ha- yatinı kışkırtarak bir suretle kundak kurmağa çalışmaktadır. Uç beş yüz kişiyi geçmeyen bu insanları vatana karşı a- ğır olan zararlarını gidermek yolu ebbette vardır.»

Yani İsmet Paşa bu ağır büyük sermaye gidişinden rahatsızdır. Fakat bu gidiş boyunu çözmek zorunda kalmış- tır. Savaş bitip, olağanüstü şartlar sonra erince, «büyük çiftlik ağası» Menderes, «hangî milletin hesabına çalıştığı belli olmayan birkaç politikacıdan» biri olan Bayar «geçmiş doymaz vurguncu tüccarı» temsilen Demokrat Partiyi kur- du. Yurt çapında tekelci - bezirganlık kanalıyla kısa za- manda örgütlendi. Güçlü olarak Meclise girdi, dört yıl so- nra siyasi İktidarı tümüyle aldı:

1950 ve 1960 sonrasını

1950 sonrasında, yabancı sermayenin oluk oluk aktığı dönemde, yerli büyük sermaye, uluslararası finans kap- italle işçi ve köylüleri yürüterek ve prekapitalist (kapita- lizm öncesi sınıflara uyum ve ortaklı halinde sömürülmesi de- vam ederek ilyce güçlendi. Bu dönem finans kapitalına sa- vaş yılları vurgunundan sonraki en ciddi palazlanma evre- lerinden biri oldu. Çeşitli yollardan tekelci İktidari ser- maye miktarı arttı. Bu sermaye liberal ekonomi düzeni içinde, çeşitli sermayedarlar ve hatta tekelci bezirganlar, pek çok yeni sömür alanında zenginleşmek ve finans kapital kervanına katılmak olanağı buldular. Denilebilir ki, DP dönemi, tekelci sermayenin ilkeye hem alabildiğine yayıl- ma, hem de kendi içinde daha çok yoğunlaşma merkezleş- me dönemidir. Bu on yıl sonucunda finans kapital ekono- mik ve politik alanda gerçekleşen de kolay altedilemeyecek bir güç durumuna gelmiştir.

Nitekim 1960 darbesi son etkilenebilir bir şekilde, 27 Mayıs'ın meyvalarını toplama imkânı bulmuş, DP'nin politik taktiklerini ve manevraları uğrua kısmen çarçur o- lan, dağılan dış yardımları ve devlet fonlarını daha çok kontrol altına alabilmek, planlı programlı çalışabilmek im-

kânına kavuşmuştu. Devlet Planlama dairesi kurulmuş ve dış kredilerle, Merkez Bankası kredileriyle daha merkez biçimde, eskiden kadar fazla çarçur etmeden kendisine ak- tarıma ve sanayi yönetimine olanağı çıkmıştı.

1960 sonrasında en belirgin özelliği, finans kapitalin sanayi yatırımlarına ilyce ağırlık vermesidir. Fakat bu sü- rece, çağdaş anlamda sanayileşme denilemez. 1960 sonrası- nun sanayileşmesi, dışa bağımlıdır ve uluslararası finans kapitalin öngördüğü ve müsaade ettiği sınırlar, kalıplar içindedir.

1960 sonrasında sanayi eğilimi belirginleşen büyük ser- mayenin «sanayileşme» çabalarının şu özelliklerini altını çizerek not etmeliyiz:

● Montajçılık: Türkiye'deki «sanayileşmenin» belli başlı özelliklerinden birisi montajçılıktır. Taht imalatında, buzdolabı vb. veya radyo - televizyon imalatına kadar, pek çok İmalat dalında değişik oranlarda montajçılık vardır. Montajçılık şüphesiz ki dışa bağımlı sanayileşmenin belli özelliklerindedir. Yabancı ve yerli finans kapital kay- nağınının, öngördüğü, çarpıtılmış sanayileşme biçimidir. Dış ve iç tekelci kapitalistlerin çoğu büyük ortak yatırımları, montajçılık biçiminde olmaktadır. Bugün bütün oto- mobil, otobüs, kamyon kamyonet vb. yapımı montajçılığın en güçlü olduğu dallardır. Ağır sanayiyi kuramamış, tekno- loji bakımından geri kalmış Türkiye'nin imal edemediği veya etmesinde izin verilmeyen parçalar hep dışarıdan ge- lir. Burada yapılan basit aksesuarlar birlikte monte edilerek, «yerli mal» adı altında piyasaya sürülür.

● Tüketim Toplaması: Türkiye'deki «sana- yileşmenin» diğer bir özelliği de, emperyalist burjuvazinin anaavatan ülkelerinde uyguladığı «tüketim toplumu» mo- delinin ve alışkanlıklarının Türkiye'de «mikro ölçüler- de» taklit edilmesi ya da uygulanmasıdır.

Bugün komfeksyonlardan plastik eşyaya, megrubattan buzdolabı vb. gibi ev eşyalarına, mutfak eşyasından o- tomobile kadar pek çok üretim, «mikro tüketim top- lumu» modelinin uygulanmasının ürünüdür. Ağır sa- nayiyi kurmayan ve kurmasını da izin verilmeyen Türkiye'nin yerli egemen zümresi Türkiye tekelci ser- mayesi, kapitalizm bakımından gelişmiş ülkelerdeki iş- sa ve tatlı kâr yollarını izleyerek kendisine büyük a- vantajlar sağlamaktadır. Türkiye'deki reklâmı, radyo - televizyon ve sinemadan gazetelere kadar böy- lesine yaygın ve yaygınca olması, adeta bir İleri ka- pitalist ülkedeki kadarı oran bakımından) etki yapma- sı, Türkiye kapitalizminin de tüketim toplumu modeli- nin kapitalist sömürsünü taklit ettiğinin bir kanıtıdır.

Ne var ki, gelişmiş kapitalizmin tüketim toplumu, ağır sanayiyi kurmuş teknolojinin gelişimini ve dâna- ya sömür alanlarını çoktan ele geçirmiştir. Bu pazar- lardan birisi olan Türkiye'de de aynı modelin uygulan- ması, yerli finans kapitaline götü doymaz halk düşmanı tutumunun, sayısız delillerinden biridir.

Anti-Monopolist burjuvazi (Vahşi burjuvazi)

İşte finans kapital dışında kalan ve anti - mono- polist tutumunda olan sermaye kesimlerinin toplum sahne- sinde zamanla geçici bir güç olarak belirmesi yukarıda belirttiğimiz kısıtlı «sanayileşmenin» bir sonucudur.

1960 sonrasında, yerli finans kapital böyle dıştan güdülmü ve sınırlı, çarçık sanayileşmeyi sürdürürken, aynı zamanda pek çok küçük sermayedara da yeni alan- lar açmıştır. Yerli tekelci sermaye İleri teknoloji im- kânlarına sahip olmadığından monte ettiği parçaların bir kısmını dışarıdan getirir, bir kısmını ise kendisi imal eder. Bu arada, kendisinin henüz yatırım imkânı bul- madığı veya buna gündelik gerek görmediği parçaların da küçük sermayeli atölyelere ve işyerilerine yaptırır. Finans kapitalın imalat sanayiyi İyice gerektiren bazı ürünleri, ara malları, tekelci sermaye dışında ka- lan sermayedarlar, kendi işyerlerinde üretmektedirler.

Gene mikro tüketim toplumu uygulamasının aç- tığı bazı imkânlardan yararlanmak isteyen küçük ser- mayedarlar, fazla sermaye gerektirmeyen bazı üretim alanlarına yatırım yapıyorlar. Örneğin İstanbul'da ve Türkiye'nin çeşitli sanayi bölgelerinde plastik eşya, ba- sit mutfak eşyaları, konfeksiyon, trikotaj vb. gibi küçük üretim dalları kısmen bu finans.kapital dışı burjuva di- limlerine kalmıştır.

Türkiye burjuvazisinin sınıf egemenliği, uluslararası finans kapitalle bütünleşmiş yerli tekelci kapital zümresinde merkezleşmiştir. Finans oligarşi dışındaki küçük sermayeli bu burjuvalar, artı-değer sömürsüyle varolmakla birlikte, finans kapitalle de çıkar çekişmesindedir. Anti-monopolist tutumuyla belirginleşen bu kesim tekelci gidişten rahatsız olarak çıkarlarını batı tipi burjuva demokrasisinde görmüş ve halkımızın çeşitli aktüel demokratik özelemlerine katılmıştır. Tarih sahnesinde ve özel şartlarda geçici bir kategori olan bu dilimli işçi sınıfının çeşitli taktik açılardan dikkatle gözlemlenip, izlenmesi ve onun anti- monopolist çelişkilini gözönüne alması gerekir.

Öte yandan, Anadolu'ya serpiştirilmiş çeşitli gıda üretim, örneğin çeşitli un ve ekmeke fabrikaları, küçük gazoz İmalathaneleri, şarap İmalathaneleri bu kesimin elindedir.

Ayrıca İnşaat sektörünün yaygın bir dal olması son- ucunda, Türkiye'nin her tarafında varolan küçük mü- teahhiller yine bu burjuva dilimine girerler. Keza, İn- saat için gerekli olan tuğla, biriktir İmalathaneleri, A- nadolu'nun dört bir yanında böyle küçük sermayedar- lar tarafından işletilmektedir.

Demek ki Türkiye Güçlerinde yan sanayi sayılabi- lecek pek çok küçük İmalat alanı, bu küçük sanayiciler- in elindedir.

Büyük şehirlerin varoluşunda kurulan sanayi atö- leri, sanayi çarşaları, Anadolu'nun sanayi merkezi olma- ya aday İllerindeki benzer sanayi mahalleleri bu olgu- nun kanlıları arasında sayılabilir.

Türkiye'de böyle bir burjuva kesiminin ilyce kri- talleştiği artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Bu burjuva kesimine, sosyalistler arasında, «Milli burjuvazi», «Anadolu burjuvazisi», «orta burjuvazi», «yaban (vahşi) burjuvazi» vb. gibi çeşitli isimler verili- yor. Bu terimlerden, «milli burjuvazi» biraz isabetli ol- mayan bir deyim. Çünkü, milli burjuvazi tarihsel kate- gori olarak, komprador burjuvaziye karşı çıkan ve an- ti - emperyalist nitelik taşıyan bir burjuva kesimidir. Oysa ülkemizde bugün ne bir komprador burjuvazi var- dir, ne de finans kapital dışındaki burjuva kesimi an- ti - emperyalist tutum içindedir. Onlar yabancı ve yer- li finans kapital kaynağınının farkında olmakla birlikt- e tekelci İktidardan ve tekelci gidişten rahatsızdır. Bunla- rın arasında emperyalizme karşı olanlar kısaca bile, to- mel misafir nitelikleri anti - emperyalist değil, anti - monopolisttir, (tekelciğe - karşıdır) Bunlar yabancı ser- mayenin ilkeye girmesini karşı değildir. Eğer ken- dileri güçlerini finans kapital zümresi içinde kayna- şabilirlerse emperyalizme İtirazları yoktur. Ayrıca, bun- ların geçici de olsa bu denli güçlendiren şey, gene ulu- slararası sermayenin Türkiye'ye akarak, yerli tekelci ka- pitalistlerle ortaklığa girmesi ve kısıtlı sanayileşme i- lade, kapitalist canlanış içinde küçük sermayedarlara da bazı alanlar açmasıdır. Bu bakımdan, anti - emper- yalist savagılara katılan bir sosyal kategorinin adı olan «milli burjuva» terimini bunlar için kullanamayız.

Sözkonusu küçük sanayicilere, küçük sermayedar- lara «Anadolu burjuvazisi» demek de yeterli bir açık- lama getirmiyor. Çünkü, bu burjuvalar Anadolu'da da varolmakla birlikte, özellikle İstanbul'da büyük ölçüde yoğunlaşmışlardır. Ayrıca Anadolu demekle sadece coğ- rafi bir tanım yapmış oluruz. Sosyal açıdan baktığımız- da, Türkiye'nin en güçlü sanayi bölgesi olan İstanbul — Kocaeli — Sakarya — Bursa bölgesini Anadolu saya- bilir miyiz? Ankara ve İzmir'i, Hattat Adana ve Zon- güldak — Erzurum bölgelerini, ne ölçüde Anadolu sayaca- ğımız şüphelidir. Böyle kabul etmek bile, Anadolu bur- juvazisi demek, bu burjuva kesiminin niteliğini açıkla- mayı yetmez.

Orta burjuvazi terimine gelince, bu da soyut bir kavramdır. Öyle orta sermayedarlar vardır ki, tekelci sermaye piramidi tabanında yer almışlar, bu katının son vagonuna tutunmuşlardır. «Orta sermayenin kusta- sı nedir?»

Sözünü ettığımız, finans kapital dışındaki burjuva- zinin niteliğini belirleyen, onların tekelci İktidari çeliş- kileri ve ayrıca kendi aralarındaki vahşi rekabettir.

Marx tekelci burjuvalar için, tekelci- rin, «vahşiler» dediğünü kullandığını söylüyor. Lenin Emperyalizm kitabında bu noktayı hatırlatıyor. «Vah- şiler» terimi market literatüründe bu kesimde kalan burju- vaların birbirleriyle olan rekabetini belirtmek üzere kul- lanılmış bir terimdir.

Anti-Monopolist tutum:

Günümüzde batı kapitalizminin büyük sarıntılar geçirdiği İngiltere, Fransa, İtalya gibi ülkelerde, finans kapital dışında kalan burjuva kesimleri geçici bir taktik ağırlık kazanmışlardır. Uluslararası literatürde, böyle ülkelerde, sosyalist devrim öncesinde anti - mono- polist mücadele sloganı atılmakta ve işçi sınıfının hem

küçük burjuvaziyi, hem de finans kapital dışında kalan burjuva kesimleriyle, İttifak yaparak, anti - mono- polist» aliarlar etrafında bir ortak cephe kurman önerilmek- tedir. Bu bakımdan, finans kapital dışındaki burjuva kesimlerini İyice anti - monopolist burjuvazi terimi de kullanılmaktadır. Örneğin, İngiltere'nin evahşi burjuva- ları İşçi Partisini kendilerine Müdafakar Partiden daha yakın bulmakta, desteklemektedirler. Fransa'da başka- küçük burjuvazinin ve vahşi burjuvazinin partisi olan Mit- terand'ın Sosyalist Partisi, Fransız Komünist Partiyiyle İttifak halindedir.

Tekeleğin varoluşu yerde anti - monopolist bur- juvalar da vardır. (Türkiye'de günümüzün özel şartları- nda bu kesim hükümleri ortaklar ve bütün güçsüzlü- ğüne rağmen, bir kısmı küçük burjuvaziye de yasla- rak İktidara ortaklık koyma çabasıdadır).

Türkiye'de tekel dışı (Vahşi) burjuvazi

Anti - monopolist vahşi burjuvaların ülkemizdeki ekono- mik ve politik durumlarını İyice gözlemeliyiz. Özel- likle bugünkü siyasi - ekonomik şartlarda bu nokta ö- nem kazanmaktadır.

Tekeleler bu burjuvalara boğma evahşiler» deme- mişlerdir. Küçük sermayeli bu kapitalistler, tekelci İktidarı tarafından palazlandırılmışlardır ama bugün onun gö- detli ekonomik bakını altında varolma kavgası vermek- tedirler. Hem birbirleri arasında «vahşi» bir rekabeti sürdürmekte, hem de finans kapitalin ekonomik güç ve İktidarı karşısında yok olmamak için direnmektedir- ler. Bunların el attıkları bazı alanlarda finans kapital de at koşutmaktadır. Tekelci sermaye girdiği böyle a- lanlarda, anti - monopolist kapitalistleri eninde sonunda yok edecektir.

Örneğin, ülkemizde trikotaj ve konfeksiyon İmalatı 1960 ve özellikle 1960 sonrasında yaygınlaşmıştır. Ne- yir, Vakko, Beymen vb. gibi tekelci sermayenin parça- ları pazarladıkları ürünleri çoğumu kendileri İmal ed-iyorlar. Ama Büyük şehirler dahil olmak üzere Türki- yenin pek çok yanında vahşi burjuvaların atelyelerinde örülen veya dikilen elbiseler, yapılan kundurlar da satılmaktadır. Bu Küçük Sermayeli burjuvalar, tekelci sermaye ile rekabet edecek güçte değildirler. Kapitaliz- min üfakık bir dar boğazı girmesi, bu tekel dışı burju- vaları hemen sarıp bora boğmakta, İflas ettirmektedir. Hele tekelci sermaye daha geniş üretime geçip, ö- ri İmalat halinde ucuz giyeycek üretmeye başlarsa, ö- rneğin konfeksiyon alanındaki küçük sermaye yok olup gitme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Öte yandan yerli tekelci sermaye, dayanıklı tüketim malları imalatına da yönelmek zorundadır. Ortak pazar İhtikileri içinde, Ortak Pazar için gerekli birtakım ara malları imalatı yerli finans kapitalle verilebilir. Bu du- rumda, yerli tekelci kapitalistlere yeni üretim alanları açılacak, ama bu aynı zamanda finans kapital dışındaki birtakım küçük sermayedarlara da üretim ve yatırım im- kânları tanıyacaktır. Çünkü yerli tekeleler, kendileri için «yan üretim» sayılabilecek bir takım imalatı veya işleri gene bu vahşi burjuvalara veya küçük sanayicilere yaptırmak zorunda kalacaklardır. Kendi ürünleri için ge- rekti İmalatın yüzde yüzünü kendileri İmal eden kadar bu böyle sürecektir.

Bugün büyük sanayi merkezleri civarında oluşan küçük sanayi birimlerinde tozdan tesviyeden dökmün, çiliğe, biriktirime önemsiz yedek aksesuar imalatına kadar yaygın bir tili üretim faaliyeti tekel dışında kalan ya- ban burjuvaların ve küçük burjuvaların elindedir. Bu burjuvalar, Singer, Profilo, Oto san. Pirelli, Auer, Be- ko, Tofaş ve benzeri pekçok büyük fabrika için yan üre- tim yapmakta, onlardan aldığı siparişlere geçmektedir- dir. Bu bakımdan böyle tekel dışı kalan burjuvaların çıkarları bir yanıyla finans kapitalle ortaklar. Ama diğer yanıyla finans kapitalin gidişinde ezildikleri için onunla çelişki halindedirler.

Burjuvazinin bu kesimi banka kredilerinden çok az yararlanabilmekte; Piyasada sız bonolarla çalışabili- mekte; süreklî nakit içinde, İflas etmeme kavgası sür- dürmektedir. «Vahşi burjuva» diyebileceğimiz birisiyle konuştuğumuzda, en fazla gücayet ettiği konular kredi sağlama imkânı, protesto olan bonolar ve büyük kapitalistlerden ne demi zarar gördüğüdür.

Küçük Burjuvazi ile olan fark

Sözünü ettığımız yan İmalat alanındaki tüm burju- vaları aynı kategoriye koymamız imkân değildir. Biriktir- miş küçük burjuva da bu üretim ve İmalat alanı içinde çalışmaktadır. Eskiiden kabaca emaf - zanaatkar kate- gori- sine koyduğumuz üretim aracı sahibi küçük burjuva- ların hepini günümüzün değişen ekonomik şartlarında, kapitalizmin gelişmesi içinde, gene aynı ara tabakada göremeyiz. Örneğin İmaratına elbise diken ve birkaç kalfa ve çırak çalıştırın bir terzi zanaatkarıdır, ama bir konfeksiyon atölyesinde gene belki aynı sayıda işçi çalıştırın ama bir ölçüde seri İmalat yapan küçük burju- va nedir?

Öte yandan İmaratına kundura yapan ve yanında birkaç işçi çalıştırın bir kunduracı ile, bir toras tes- tğinde gene birkaç işçi çalıştırın bir İyeri sahibinin durumu ve kârı aynı değildir.

Şu halde, İmalatçı küçük burjuvazi ile vahşi burju- vazi arasında kesin geçişler çizmek gündelik imkân değildir. Bilimce, küçük burjuva üretiminin tanımı, «üretim aracına sahip olan, birkaç işçi çalıştırın ama kendi emeğini de ortaya koyan üretici» şeklinde yer a- lir. Fakat beş işçi çalıştırın bir kunduracıya, beş işçi çalıştırın bir torasçı aynı sosyal refah düzeyinde değil- dir. Bu bakımdan yer yer «küçük emaf ve zanaatkar» deyimini kullanmak, aradaki farkı belirtmek bakımından yararlı olabilir.

Üretim güçlerinin, kapitalizmin ve teknolojinin gelişme düzeyine ve imkânlarına bağlı olarak, şehir küçük burjuvazisi içindeki bir dilim, anti - monopolist burju- vaziye daha çok yaklaşıp, Arada kesin geçişler ve sınırlar bulunak çoğu zaman imkân değildir.

Bir küçük sermayeli burjuvazi vahşi burjuva diyebilmek için, onun sermayesine sahip olduğu üretim aracının büyüklüğüne ve verimliliğine, çalıştırın işçi sayı- sına bakmak gerekir. Gene o burjuvazinin kendi emeğini küçük burjuva üreticisi gibi koruy koymadığı da bir başka önemli kriterdir. Kapitalizm artı değer sömürsü- ne dayandığına göre, bir küçük işyeri sahibinin küçük burjuva mı, vahşi burjuva mı olduğunu en doğru kusta- sı buce çalıştırın işçi sayıdadır. Örneğin 5'den fazla iş- çi çalıştırın bir işyerini küçük burjuva İyeri olarak say- mamak daha doğru olabilir.

Öte yandan küçük sanayici ile tekelci kapitalistin geçiş sınırı da önemlidir. Tekelci sermaye ile İhtik ve çelişkiler derecesi ve durumu burada kusta olabilir. Ama küçük sermayeden büyük sermayeye geçiş sınırnın da eninde sonunda dayandığı bir kusta vardır. Bu üretim aracının büyüklüğü ve dolayısıyla çalıştırın işçi sayı- sıyla belirlenebilir.

Bu konuda etrafı araştırmalar yapmak, küçük bur- juva ile finans kapital arasındaki burjuva dilimini daha net ortaya koyabilmek faydalıdır. Çünkü işçi sınıfı ile burjuvazi (ve finans kapital) arasında derinleşecek sınıf kırılmaları, bu burjuva tabakasının yalpalayacağı bellidir. Küçük burjuvazinin daha önce müfakkırlanarak işçi sınıfı yanına geleceği beklenebilir, ama «vahşi» burjuvazi için aynı şey söylenemez. Bugün için bu kesim, küçük burjuvaziyle ortak bir demokratik ve anti - mo- nopolist programa gelmiştir, ama işçi sınıfı karşında- ki tutumu derinde ne olacaktır? Bunu zaman gösterecek.

«Vahşi burjuvaziye» sadece sanayi alanında arama- maldır. Ticaret alanında da bu kesim vardır.

Ama büyük ticaret dışında kalan çeşitli ticaret a- lanları tekelci - bezirganlığın elindedir. Bu bakımdan tekelci ler dışındaki burjuvalardan ticaretle uğraşanlara tekelci — bezirganlıktan kesin sınırları ayrılmak güçtür. Ay- rıca bu burjuvaların emaf - manüfaktür - küçük bayt gibi küçük burjuva ile sınırı da net değildir. Böyle bir ticaretle uğraşın İktidari anti - monopolist burjuva olup olmadığını kusta ne demi modern kapitalist İhtikler içinde olduğunu. Bu konuda araştırma yapılması gerek- mektedir. Kesinlikle söyleyelim ki, sanayici anti - mono- polist burjuvaların finans - kapitalle çelişkili diğer yaban burjuvalardan çok daha önemlidir. Bu bakımdan ta- kelci dışı kapitalist sermayedarların sanayici olanları nı vurgulamamız gerekir.

İşçi sınıfı karşısındaki tutum

Önemli bir nokta da şudur: Anti - monopolist bur- juvalar politik bakımından bugün demokrasisinde yana bir tutuma girmeğetedir. Ama işçi sınıfının bu kesim hak- kındaki görüşleri ve politikaları ancak işçi sınıfı partiyi- le ve İhtikaliyle belirler. Öte yandan kesinlikle bilime- sı gereken gerçek bu kesimin işçi sınıfının dostu olma- dığıdır. Tekel - dışı burjuvazinin işyerlerinde işçiler il- zertinde gerçekleşen amansız bir sömür vardır. Bu tür- den iş yerlerinin İhtiklerini çoğu sermayedarlar ve bur- jualardaki işçiler sömürsülmekten bile korkarlar. İşçiler sendikası olmasa, İhtik ekonoimik mücadele imkânına sahip değildirler. 8 saatlik İhtikü böyle işyerlerin ço- ğunda uygulanmaz, veya «fazla mesai» adı altında çok az bir parayla işçi aşırı şekilde çalıştırın. Tekel - dışı burjuvalar, «Vahşiler» sadece birbirlerine karşı de- ğil, daha büyük ölçüde işçilere karşı «vahşi» bir tutum içindedirler.

Bugün sosyalizm için, halk için, işçi sınıfı için de demokrasi için yürekli çarpın her devrimcinin en çok düşmanı kafasını yorması tüm gücünü yoğunlaştırması gereken nokta **SOSYALİST PARTİ'**dir. Çeşitli yanlış değerlendirmelere veya çekingenliklere Parti konusunda mütereddit tutumlar varsa, böylece tutumdaki arkadaşlar da bir an önce görüşlerini, düşüncelerini, değerlendirmelerini bir kez daha dikkatle gözden geçirmelidir. Bir yandan sosyalist kadroların dağınıklığı öte yandan kendilerinin gelişime terk edilmemiş işçi sınıfı, dinamik gençlik güçleri ve diğer halk kesimlerinin mücadelesi sürüp gitmektedir.

Burada «Parti ni kadroları toparlayacak, yoksa kadrolar partiyi kadrolardan sonra ni partiyi olacak, turuncular?» gibi bir tartışmanın gelişime devrimci ve demokratik halk hareketi karşısında gerçekleşen de bir toloji, bir kusur döşenme halinde, kaldığı her geçen gün daha iyi görülmektedir.

Türkiye halihazırda önde güç ve firmalı günler vardır. Fevkalade siyasal ve ekonomik çalkantı birbirini izleyecek, sömür ve sömürülen sınıflar arasındaki çekişme derinleşecek, derinleşecektir. Çekişmelerin derinleşmesi emekçi gelişiminin kendiliğinden özelliğini arttırmak ve halkçı - yurtsever - harekete anaerjiye sürdükmek tehlikesini de barındırılmaktadır. Hiç bir dönemde, hiçbir şart altında halkın işçi sınıfını, Sosyalist Partisizminin yokunu bırakmak düşünülmez. Önerilerimiz de bugün Türkiye'de Sosyalist Parti yoktur, Halkımızı daha uzun süre Partisiz bırakmak, işçi sınıfımızı, gençliğimizi partizandığı ve örgütsüzlüğe terk etmek ve bu örgüt, söz, dağınık, heşmebozuk tutumun ilâhîliğe sürüp gitmesini arttırmak veya buna göz yummak hiçbir bilinçli sosyalistın isteyeceği, hoş görüceği, oluruna bırakacağı bir durum olmaz.

1971 öncesinde, sosyalist ve yurtsever hareketimizin başına musallat olan belhigin hastalıklarından birisi de bir yayın organı etrafında kümelenip, bol laf yapmak, bitmez tükenmez teorik - ideolojik tartışmalar sürdürmek ve yapılan her işi de örgüt, söz, dağınık yürütmektir. Eski'den kendinde çevber gönen her aydın kemelciği hemen bir dergi çıkarır. A'dan Z'ye kadar görüşlerini sıralayan bir çıkış bildirisi yazarak strateji çizerek dükkânının tabelasını asar. Örgütsüzlük anaerjisinin belli başlı

yansıması biçimlerinden biri olan bu dergicilik hastalığını geri getirmeye, kadrolarımıza ve emekçilerimize yeniden örgütsüz ve Partisiz bırakmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Bir tezgâh, dükkân ve tek ke niteliğinde kalan, ÖRGÜTLENME sorununa çözüm aramayan, öneri dahil getirmeyen dergicilik, bir oyalamadan, kariyerizmden ve entellektüel küçüklükten başka birşey değildir.

Bugün son derece etkili olma birlikte, böylece dergiler vardır ve bunlar yuvalandıkları küçük burjuva tekkellerinden sosyalizm, işçi sınıfı ve Parti üzerine ahkâm kespip, işçi sınıfı sosyalizmine sorumsuzca çamur atmakta ve partileşmeyi engellemeye çalışmaktadır. Yakın gelecekte bunların daha da tehlikeli ve oyalayıcı olanları doğabilir.

Bir dergi etrafında kümelenmiş aydınların, hat ta emekçilerin «İş yapıyor» olmaları bile anlam taşımaz. Bir sosyalist yayın organının tek ve biricik amacı ancak örgütlenmek, daha iyi örgütlenmek veya varolan örgütü güçlendirip, yaymak; ideolojik birliği pekiştirmek olmalıdır. Dükkân açmak için dergi çıkarmama, bitmez tükenmez entellektüel gevezelikler içinde kadro oyalanması ve kamplar, tekkeller yaratmanın vebali ağırdır. Kimse bunun hesabını işçi sınıfı ölümlerinde, halk ölümlerinde veremez.

Sosyalist hareketimizi savsaklamak, oyalamak, bölmeyletme başka bir anlam taşımayan kariyerizm hastalığına duçar olan, böyle küçük dükkân, ayrılıkçı eğilimleri körükleyen, hareketin merkezleşmesinin ve güçlenmesinin tekerine taş koyan, merkezi örgütlenmeyi zayıf düşüren dergicilik iptilâsını yenmenin ve etkili hale gelmenin birlik yolu da, dergiciliğe dergicilik veya örgütsüz, başbozuk yayın eylemiyle cevap vermek değil, tersine bizzat örgütsüz sağlam işçi sınıfı hareketiyle düşünmek ve davranmak, işçi sınıfının merkez otoritesini yoksa kurmak, varsa güçlendirmektir.

Küçük burjuvaların bahanesi ve teorik ayrılığı bitip tükenmek bilmez. Küçük burjuva dalma bir gerektir, bir yanlış, bir eksik bir ideolojik ayrılık bulur, yoksa körd eder; varsa onu derinleştirmeğe çalışır ve dergi sayılarında bol bol teorik keser. Bu dergicilerin bir kısmı iş de yaparlar. Zaten, fiilîde, ataletten bile bir momenti (eylemsizlik momenti) vardır. Pasifist bile birşeyler yapar. Ama önemli olan basın ne için yapıldığıdır. Yazı-

lanın ve yapılanın işçi sınıfına ne denli yaradığı, ya ramadığı veya zarar verdiğidir.

İşte Sosyalist Parti'nin bu kadar önemli acilîyet taşıdığı günümüzde hala dergicilikle «İşçilik» edeceğe küçük burjuva aydınları varsa, birtakım küçük burjuva kariyeristleri kendilerini ancak dergicilikle var sayabiliyorlarsa, örgütlenmeyi ve partileşmeyi değil dergicilikle uygulayıp, teşvik ediyor, laraa, böylelerinin sosyalizme fayda değil zarar vereceğini bilmeliyiz. Farklı eğilimler ve ideolojik ayrılıklar taşıya bile kendisini en doğru kabul ediyor sa bile her sol çizgi mutlaka ve mutlaka örgütlenmeyi hedef almaktadır. Hele hele işçi sınıfı devrimci, si olma iddiasını taşıyanların kendilerini küçük burjuva saymayanların dükkânçılığı ve dergiciliğe ideolojik küls geçirmelerini işçi sınıfı sosyalizmi hoş görmeyecektir. Göremez de...

Onümüzdeki aylarda partileşmeyi kundaklamaya, kafa bulandırmaya çalışacak ve ister istemez sosyalizme geçecek hizmet yerine dergicilik ve ayrımcılığa geçecek yeni eğilimler çıkabilir.

Gerçek işçi sınıfı sosyalizmi bu gibi tutumlar, dan izin ve kazet beklemiyor ve işçi sınıfı sosyalizmi böylece eğilimlerin üzerinde oyalanmayacak, yürüyüp geçecektir. Ama gene de dergi sayılarından işçi sınıfı devrimcilerine çamur atan, ve provokatörce konuşarak yaparak kit kusan, etrafa çirkef saçarak ortam bulandıran ne iddîyi belirgisi kışilere İsa gibi öbür yansımasını çeviremeziz. «Olağanüstü dönemde» korku ve yılmuklu yayarak, tatlı köşesinden servetler kazanan nice bezirganlık, ve sosyalizm taahhütleri veya sövümlerini teşhir ve teerrit etmek görevimizdir. Biz aynı şekilde, sosyalizmi düps çizdiği olmayan bir takım tekkellerin de yeni dergiciliklerle, bölücülüklerle ortaya çıkmasından ve ister istemez sınıfkılların emyonununa paylaşımlarından korkarız. Böylece girişimlerin halkımıza vereceği zararlardan korkarız. Ve bunların kimbilir nereye kaçacağından korkarız.

İşte bu nedenle, varolanlardan çok, doğabilecek olan yeni edergicilik yoluyla ayrımcılığa eğilimleri karşısında, devrimciliği savunmak uyarıda bulunmak görevimiz bizim...

Ve böylelikle sözlümüz şu olacaktır: Karar veriniz beyler; dergicilik mi olacaksınız yoksa devrimci mi olacaksınız?

mak için getirden bu yasa öns riani aynı zamanda sinaske bir planı da içinde barındırıyor. Şöyle ki: kendi yazmadığı bir yazıdan dolayı hüküm giyen ya zı işleri müdürünün para cezasını, o yayının sahibi ödemek zorunda kalacak. Getirilen tas laktaki para cezası ise akil hav sala kabul etmeyecek kadar yüksek yayının sahibi, kendi yazışları müdürü için günde 100 TL ödemek zorunda. En basit basın cezasının 1 yıl olduğunu biliyoruz. Yani yayın sahibi 1 yıl için 36 bin lira ödemek zorunda kalacak. Çoğu zaman olduğu gibi 7.5 yıl hapis giyen bir yazar işleri müdürü için 260 bin lira hatta sadece 36 bin lira ödeyecek yayın ve gazete patronunun Türkiye'de varolabileceğini düşünmüyor musu, nuz?

Bu tasarı özellikle sol eğilimli günlük gazeteleri hedef almakta ve o gazetelere işveren (gazete sahibi) tarafından getirilecek bir otosansürü sinaske planlamakta ve teşvik etmekte dir. Diyelim ki, yayın sahibi bu parayı ödemek zorunda tutulmaz. O durumda, bir yıl için kendii keseninden 36 bin lira ödeyecek yazar işleri müdürünü bulmak için Diyojen'e bile başvurmak fayda vermez. Böyle bir durumda, otosansürü, gazete patronu değil, yazışları müdürü uygulayacaktır. Görüldüğü gibi getirilen tasarı, çark kurnazlığı dediğimiz

tefecî - bezirgan entrikacılığının tekelci sermaye ve ortakları tarafından teşahlanmasından başka birşey değildir. Düşünün ki, böylece, yerli finans kapital batılı doctlarına ve ağa babalarına eştir biz de demokrasî varı diye örnek gösterecek. Emperyalist burjuvalar da, kendi ülkelerinde kendilerini şıkırtıran işçi sınıfına ya da demokratik ve liberal muhalefete, karşı, «bakan Türkiye'de demokrasi uygulanıyor, İttirazımız demokratik güçlerle mücadele bir neden yoksun diyecek ve onları avutacak. İşçi sınıfı da bu mavala inanacak.

Burjuva demokrasisinin bile ancak sahtesini kâna verebilecek kadar halktan ve demokrasisiden korkan, İkiyüzlü sömürücü riyakarlığının bu yeni manevrasını halkımıza anlatmalı, tüm bu oyunları bozmak için, demokratik halk hareketini güçlendirmeliyiz. Halkımızın gerçek fikir düşüncesi ve örgütlenmesi, karşı, «bakan Türkiye'de demokrasi uygulanıyor, İttirazımız demokratik güçlerle mücadele etmeliyiz.

KİTLE'NİN ANKARA VE İZMİR BÜROLARI AÇILDI

Gazetemizin Ankara ve İzmir büroları açılmıştır. Kitle'nin Ankara ve İzmir temsilcileri bölgesel haberleri gazetemize ulaştırarak ayrıca Kitle'nin o bölgedeki dağıtım vb. gibi teknik işleri ile ilgilenmektedir. Yine temsilci arkadaşlarımız, bulundukları çevrede Kitle'ye yöneltilen eleştiriler ve önerileri cevaplanıracak, İstanbul bürosuna iletileceklerdir.

ANKARA BÜROSU: Menekşe Sokak 16/13, Demirtepe.
İZMİR BÜROSU: Gazi Bulvarı 1336 Sokak 2/6.

Sahibi: Dr. Ziya Özyek / Sorumlu Müdür: Orhan Doğançay / Yönetim yeri: İstanbul Başmühür Sok. Tan Ap. 10/11 - Cağaloğlu, Ankara; Menekşe Sok. 16/13 - Demirtepe. İzmir: Gazi Bulvarı 1336 Sok. Kat 2/6 / Abone gartları: Yünlük 60, Altı Aylık 30 lira. Dış ülkeler için iki katı / Dağıtım: Hür Dağıtım.

Dişgi - Baskı: Murat Matbaacılık / Baskı Tarihi: 26.5.1974

Sendikacılık ve sarı sendikalar

İşçi Sendikaları ve sendikacılık, kapitalizmin gelişmesinin ürünüdür.

18. yüzyılın başından itibaren sanayide görülen dev gelişme, sanayileşme olgusu, kapitalist düzenin temelini meydana getiren «Üretim için Üretim» ilkesinin hakimiyeti, bunun sonucu emda, kapitalist toplumda iki temel sınıf yaratır: Sermaye sahipleri (patronlar) yani burjuva sınıfı ve patronları işçileri ni satarak geçinen işçi sınıfı (işçiler) ki kapitalist toplum da bu iki temel sınıf dışında kalan sosyal sınıf ve tabakalar da vardır, ama bu iki sınıf kapitalist düzenin işleyişini belirleyen temel sınıflardır.)

Böylece, üretim araçlarının mülkiyetine sahip, bu yüzden de güçlü ve egemen olan burjuvazinin karşısında, topraklı ve küçük üretim araçların dan kopmuş, hiç bir üretim aracı emsa sahip olmayan, yaşayabil mek için işgücünden başka saacak şeyi bulunmayan, bu yüzden bir yandan burjuvazi (patronlar) tarafından ağır şekilde sömürülürken diğer yandan da her çeşit baskı altında tutulan işçi sınıfı yer aldı.

Bütün 17, 18 ve hatta 19. uncu yüzyılın ilk yarısı, sermayenin emeği; yani burjuvazinin işçi sınıfını ağır şekilde sömürme si, ağır baskılar altında tutmasıyla geçti. Çoğunlukla toplu hal de çalışan işçiler, ösoerleri bu baskılara ve insanlık dışı sömürüye karşı yapabildikleri ölçüde korumak için kendi aralarında, işyerlerinde, veya iş bölgelerinde geçici birlikler kurduklar. Ama bu birliklere gir mek bu birlikleri veya ilk sendikacıları örgütlemek bile son derece zordu ve patronun hüsnü ni gözde almak gerekiyordu. Bu yüzden ilk sendikalar, durumu nispeten iyi, kalifiye olmuş, da

ha yüksek ücret alan ve fazla ezilmeyen işçiler, ustabaşlar tarafından kuruldu. Bu gelişme önce, genel olarak kapitalizmin ve özel olarak da sanayi kapitalizminin en erken doğduğu İngiltere'de başladı.

İşçi sınıfı sayıca çoğaldıkça, sınıf bilincine kavuştukça, sömürünün bilincine vardıkça, haklarını patronlara ve patronlar düzenine karşı koruma düşüncesi ve eylemi de güçlendi. Sendikalar kurulup yaygınlaşmaya, sendikalar mücadelesine yoğunlaşmaya başladı. Kapitalist düzen altında, sermaye sahibi sınıfların işçi sınıfını ağır şekilde sömürdüğü ve ezdiği, beş altı yaşındaki işçi çocukların bile çalıştırıldığı, işçilerin gün de 16 - 18 saat çalıştıkları hal de sefalet içinde yarı aç yaşta lok yaşadıkları, gang yağı dükkleri, bir çeşit köle olarak görüldükleri erken kapitalizm çağında, işçiler haklarını korumak üzere örgütlenmek birleşme gereğini anladılar. Tek başına savunamayacakları haklarını, tek tek işçiler olarak sürdüremeyecekleri bir mücadeleyle örgütlü olarak başarlabilirler. Bu bilinceye çeşitli eylemler içinde ve somut yaşantılarıyla vardılar.

Böylece 17. yüzyılın sonlarından itibaren önce İngiltere'de, daha sonra başta Fransa olmak üzere Kıt Avrupa'da ilk adımlar atılarak örgütleri, sendikaları belirdi. Bunların daha önce ki işçi birleşmelerinden, derneklerinden farkı, süreklî olmaları, belli ve sârekli bir yönetim mekanizmasına sahip bulunmaları, tek tek işyerlerinde daha geniş şekilde örgütlenmiş olmaları, yani veya sâzlı belli bir tüzükleri ve programları bulunması, belli üyelere sahip olmalarıydı.

Böylece sendikalar, işçi sınıfının

ekonomik ve sosyal hakları için mücadele örgütleri yani bir çeşit meslek örgütleri olarak doğup geliştiler.

Sendikalar, işçi sınıfının sayıca (nicelikçe) ve bilinçlenme yönünden (nitelikçe) gelişmesine bağlı olarak güçlendiler. İşçi sınıfının gerek sendikalar içinde verdiği sendikal, ekonomik mücadele gerekse siyasal örgütleri yoluyla verdiği siyasal mücadele, burjuvaziyi geri adımları attırdı. İşçiler önemli sendikal, ekonomik sosyal demokratik ve siyasal haklar elde ettiler. Sendikal hak ve özgürlüklerin yüzyıllar boyunca sürdüren mücadelelerinde sonunda elde edildikleri, sendikaları ve sendikacılığı da güçlendirdi. O zaman egemen sömürücü sınıf lar, patronlar, kendi düzenleri olan kapitalist düzeni sürdürmek, sömürülerini devam ettirebilmek için çeşitli yollara başvurular. Bu yollardan biri açık faşizmdir. Faşizmde Artık sadece burjuvazinin proleteriyaya karşı sınıf mücadelesi yapılır. İşçi sınıfının patronlara karşı ekonomik mücadelesi, aracı sendikaya söz ve davranış hakkı tanınmaz.

Sermayenin denediği yollar dan biri de, işçi sınıfının sermayeye karşı verdiği mücadele nin bir bölümü olan ekonomik mücadele örgütleri sendikaları sermayenin kuşruğuna takmak, tir.

Burjuvazi, uzun mücadelelerden sonra sendikaların varlığını çaresiz kabul etmiştir. Ama onları etkisiz hale getirmesi kendi sınıf çıkarılarının gereği idi. Sendikaların bir eleği aristo krasisi yaratarak, tek tek sendikacıları palavralarıyla sap tırarak burjuvazinin kuşruğuna takmak, işçi sınıfına ihanetle sürüklemek taktiği, bazı yerler de büyük ölçüde başarıya ulaş

tu. Bazı kapitalist ülkelerde ise başarısız kaldı. Ama tüm kapitalist ülkelerde, işçi hareketi içindeki ağırlıkları ve hareketle egemenlik dereceleri ne olsun, sermayenin kuşruğuna takılmı, patrona satılmış sendikalar var oldu ve varolmakta devam ediyor.

Bunlara «sarı sendikalar» deniyor. Nedir sarı sendika? Sermayeye ile ilişkileri nasıldır ve işçi hareketini, işçilerin ekonomik mücadelesini ve giderek siyasal mücadelesini nasıl etkiler, saptırır?

Sarı sendikalar, işçi sınıfının ekonomik ve siyasal mücadelesini ne bahasına olursa olsun etkisizleştirmeyi amaçlayan sermayenin, işçi örgütleri içinde oynadığı oyunlardan biridir. Patronlara karşı işçilerin ekonomik ve sosyal hakları için mücadele etmesi gereken sendikalar işçi aristokratlarının eliyle sermayenin düzeni su yuna girmiş olur.

Patron ya işyerinde kendi adamlarına küçük bir işyeri ben dikası kurdurur ve çeşitli baskılarla işçileri bu sendikaya bağlamaya zorlar, yada sermaye daha büyük bir oyun oynayarak büyük ve güçlü sendikaları en yüksek yöneten kademelerindeki kişileri eline geçirerek işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kendi kuşruğuna takar. Sendikalar bu durumda işçi haklarını koruyan örgütler olmaktan çıkıp, patronların düzenini, «kapitalist düzeni» koruyan, kapitalist düzeni sürdürme ni engelleyen çalışan kurulus lar haline gelirler. İşçilerin siyasal bilinçlenmesini ve siyasal mücadeleye katılmasını çeşitli yollarla engellerler, devrimci ve işçiden yana sendikaların karşısına sermayenin bütün güçlerinden ve imkânlarından yararlanarak çıkarlar, zorunlu kalın. İşçiden yana sendikaların des teğiyle devrimci işçi kuruluş larını güçten düşürecek kanun lar çıkarılmasın için çalışmaktan çekinmezler.

Sarı, yani sermayeye satılmış, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sermayeye satan sendikaların varıklarının devam etmesinde doğrudan doğruya işçi sınıfının

ekonomik ve siyasal mücadelesini ne bahasına olursa olsun etkisizleştirmeyi amaçlayan sermayenin, işçi örgütleri içinde oynadığı oyunlardan biridir. Patronlara karşı işçilerin ekonomik ve sosyal hakları için mücadele etmesi gereken sendikalar işçi aristokratlarının eliyle sermayenin düzeni su yuna girmiş olur.

Patron ya işyerinde kendi adamlarına küçük bir işyeri ben dikası kurdurur ve çeşitli baskılarla işçileri bu sendikaya bağlamaya zorlar, yada sermaye daha büyük bir oyun oynayarak büyük ve güçlü sendikaları en yüksek yöneten kademelerindeki kişileri eline geçirerek işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kendi kuşruğuna takar. Sendikalar bu durumda işçi haklarını koruyan örgütler olmaktan çıkıp, patronların düzenini, «kapitalist düzeni» koruyan, kapitalist düzeni sürdürme ni engelleyen çalışan kurulus lar haline gelirler. İşçilerin siyasal bilinçlenmesini ve siyasal mücadeleye katılmasını çeşitli yollarla engellerler, devrimci ve işçiden yana sendikaların karşısına sermayenin bütün güçlerinden ve imkânlarından yararlanarak çıkarlar, zorunlu kalın. İşçiden yana sendikaların des teğiyle devrimci işçi kuruluş larını güçten düşürecek kanun lar çıkarılmasın için çalışmaktan çekinmezler.

Sarı, yani sermayeye satılmış, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sermayeye satan sendikaların varıklarının devam etmesinde doğrudan doğruya işçi sınıfının

ekonomik ve siyasal mücadelesini ne bahasına olursa olsun etkisizleştirmeyi amaçlayan sermayenin, işçi örgütleri içinde oynadığı oyunlardan biridir. Patronlara karşı işçilerin ekonomik ve sosyal hakları için mücadele etmesi gereken sendikalar işçi aristokratlarının eliyle sermayenin düzeni su yuna girmiş olur.

Patron ya işyerinde kendi adamlarına küçük bir işyeri ben dikası kurdurur ve çeşitli baskılarla işçileri bu sendikaya bağlamaya zorlar, yada sermaye daha büyük bir oyun oynayarak büyük ve güçlü sendikaları en yüksek yöneten kademelerindeki kişileri eline geçirerek işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kendi kuşruğuna takar. Sendikalar bu durumda işçi haklarını koruyan örgütler olmaktan çıkıp, patronların düzenini, «kapitalist düzeni» koruyan, kapitalist düzeni sürdürme ni engelleyen çalışan kurulus lar haline gelirler. İşçilerin siyasal bilinçlenmesini ve siyasal mücadeleye katılmasını çeşitli yollarla engellerler, devrimci ve işçiden yana sendikaların karşısına sermayenin bütün güçlerinden ve imkânlarından yararlanarak çıkarlar, zorunlu kalın. İşçiden yana sendikaların des teğiyle devrimci işçi kuruluş larını güçten düşürecek kanun lar çıkarılmasın için çalışmaktan çekinmezler.

Sarı, yani sermayeye satılmış, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sermayeye satan sendikaların varıklarının devam etmesinde doğrudan doğruya işçi sınıfının

ekonomik ve siyasal mücadelesini ne bahasına olursa olsun etkisizleştirmeyi amaçlayan sermayenin, işçi örgütleri içinde oynadığı oyunlardan biridir. Patronlara karşı işçilerin ekonomik ve sosyal hakları için mücadele etmesi gereken sendikalar işçi aristokratlarının eliyle sermayenin düzeni su yuna girmiş olur.

Patron ya işyerinde kendi adamlarına küçük bir işyeri ben dikası kurdurur ve çeşitli baskılarla işçileri bu sendikaya bağlamaya zorlar, yada sermaye daha büyük bir oyun oynayarak büyük ve güçlü sendikaları en yüksek yöneten kademelerindeki kişileri eline geçirerek işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kendi kuşruğuna takar. Sendikalar bu durumda işçi haklarını koruyan örgütler olmaktan çıkıp, patronların düzenini, «kapitalist düzeni» koruyan, kapitalist düzeni sürdürme ni engelleyen çalışan kurulus lar haline gelirler. İşçilerin siyasal bilinçlenmesini ve siyasal mücadeleye katılmasını çeşitli yollarla engellerler, devrimci ve işçiden yana sendikaların karşısına sermayenin bütün güçlerinden ve imkânlarından yararlanarak çıkarlar, zorunlu kalın. İşçiden yana sendikaların des teğiyle devrimci işçi kuruluş larını güçten düşürecek kanun lar çıkarılmasın için çalışmaktan çekinmezler.

Sarı, yani sermayeye satılmış, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sermayeye satan sendikaların varıklarının devam etmesinde doğrudan doğruya işçi sınıfının

ekonomik ve siyasal mücadelesini ne bahasına olursa olsun etkisizleştirmeyi amaçlayan sermayenin, işçi örgütleri içinde oynadığı oyunlardan biridir. Patronlara karşı işçilerin ekonomik ve sosyal hakları için mücadele etmesi gereken sendikalar işçi aristokratlarının eliyle sermayenin düzeni su yuna girmiş olur.

Patron ya işyerinde kendi adamlarına küçük bir işyeri ben dikası kurdurur ve çeşitli baskılarla işçileri bu sendikaya bağlamaya zorlar, yada sermaye daha büyük bir oyun oynayarak büyük ve güçlü sendikaları en yüksek yöneten kademelerindeki kişileri eline geçirerek işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kendi kuşruğuna takar. Sendikalar bu durumda işçi haklarını koruyan örgütler olmaktan çıkıp, patronların düzenini, «kapitalist düzeni» koruyan, kapitalist düzeni sürdürme ni engelleyen çalışan kurulus lar haline gelirler. İşçilerin siyasal bilinçlenmesini ve siyasal mücadeleye katılmasını çeşitli yollarla engellerler, devrimci ve işçiden yana sendikaların karşısına sermayenin bütün güçlerinden ve imkânlarından yararlanarak çıkarlar, zorunlu kalın. İşçiden yana sendikaların des teğiyle devrimci işçi kuruluş larını güçten düşürecek kanun lar çıkarılmasın için çalışmaktan çekinmezler.

Sarı, yani sermayeye satılmış, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sermayeye satan sendikaların varıklarının devam etmesinde doğrudan doğruya işçi sınıfının

ekonomik ve siyasal mücadelesini ne bahasına olursa olsun etkisizleştirmeyi amaçlayan sermayenin, işçi örgütleri içinde oynadığı oyunlardan biridir. Patronlara karşı işçilerin ekonomik ve sosyal hakları için mücadele etmesi gereken sendikalar işçi aristokratlarının eliyle sermayenin düzeni su yuna girmiş olur.

Patron ya işyerinde kendi adamlarına küçük bir işyeri ben dikası kurdurur ve çeşitli baskılarla işçileri bu sendikaya bağlamaya zorlar, yada sermaye daha büyük bir oyun oynayarak büyük ve güçlü sendikaları en yüksek yöneten kademelerindeki kişileri eline geçirerek işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kendi kuşruğuna takar. Sendikalar bu durumda işçi haklarını koruyan örgütler olmaktan çıkıp, patronların düzenini, «kapitalist düzeni» koruyan, kapitalist düzeni sürdürme ni engelleyen çalışan kurulus lar haline gelirler. İşçilerin siyasal bilinçlenmesini ve siyasal mücadeleye katılmasını çeşitli yollarla engellerler, devrimci ve işçiden yana sendikaların karşısına sermayenin bütün güçlerinden ve imkânlarından yararlanarak çıkarlar, zorunlu kalın. İşçiden yana sendikaların des teğiyle devrimci işçi kuruluş larını güçten düşürecek kanun lar çıkarılmasın için çalışmaktan çekinmezler.

Sarı, yani sermayeye satılmış, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sermayeye satan sendikaların varıklarının devam etmesinde doğrudan doğruya işçi sınıfının

ekonomik ve siyasal mücadelesini ne bahasına olursa olsun etkisizleştirmeyi amaçlayan sermayenin, işçi örgütleri içinde oynadığı oyunlardan biridir. Patronlara karşı işçilerin ekonomik ve sosyal hakları için mücadele etmesi gereken sendikalar işçi aristokratlarının eliyle sermayenin düzeni su yuna girmiş olur.

Patron ya işyerinde kendi adamlarına küçük bir işyeri ben dikası kurdurur ve çeşitli baskılarla işçileri bu sendikaya bağlamaya zorlar, yada sermaye daha büyük bir oyun oynayarak büyük ve güçlü sendikaları en yüksek yöneten kademelerindeki kişileri eline geçirerek işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kendi kuşruğuna takar. Sendikalar bu durumda işçi haklarını koruyan örgütler olmaktan çıkıp, patronların düzenini, «kapitalist düzeni» koruyan, kapitalist düzeni sürdürme ni engelleyen çalışan kurulus lar haline gelirler. İşçilerin siyasal bilinçlenmesini ve siyasal mücadeleye katılmasını çeşitli yollarla engellerler, devrimci ve işçiden yana sendikaların karşısına sermayenin bütün güçlerinden ve imkânlarından yararlanarak çıkarlar, zorunlu kalın. İşçiden yana sendikaların des teğiyle devrimci işçi kuruluş larını güçten düşürecek kanun lar çıkarılmasın için çalışmaktan çekinmezler.

Sarı, yani sermayeye satılmış, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sermayeye satan sendikaların varıklarının devam etmesinde doğrudan doğruya işçi sınıfının